

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
1.1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3.ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4.กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
1.5.นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
1.6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1.ชนมไทยโบราณ	9
2.2.แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	14
2.2.1.ความหมายของการมีส่วนร่วม	14
2.2.2.ลักษณะ และรูปแบบของการมีส่วนร่วม	15
2.3.แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	16
2.3.1 ประเภทของบรรจุภัณฑ์	17
2.3.2 ประเภทของบรรจุภัณฑ์ตามการออกแบบ	37
2.3.3 ประเภทของบรรจุภัณฑ์แบ่งตามความคงรูป	38
2.3.4 กระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์	39
2.3.5 การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์	44
2.4.แนวคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบตราสินค้า	59
2.4.1 ความสำคัญและความหมายของตราสัญลักษณ์	59
2.4.2 ประเภทของตราสัญลักษณ์	60
2.5.บริบทชุมชนคลองยายหลี่	65
2.6.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
3.1.1 กลุ่มตัวอย่าง	71
3.1.2 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ผู้ผลิตขนมเกสรดอกลำเจียก	71
3.1.3 กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย	71
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
3.2.1 แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสอบถาม	72
3.2.2 ขั้นตอนในการออกแบบตราสัญลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3. การรวบรวมข้อมูล	78
3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	80
ผลการการวิเคราะห์รูปแบบบุคลิกภาพของขนมเกสรดอกลำเจียก	83
บุคลิกของขนมเกสรดอกลำเจียก : วิถีความเป็นอยู่ของชุมชนคลองยายหลี่ ที่เกี่ยวข้องกับต้นจาก	87
วิเคราะห์ Mood and Tone วิถีความเป็นอยู่ของชุมชนคลองยายหลี่ ที่เกี่ยวข้องกับต้นจาก	90
ผลการออกแบบตราสัญลักษณ์ของขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 3 แบบ	105
ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์	109
ผลการออกแบบโครงสร้าง และกราฟิคบนบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	112
ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์	113
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	119
5.1 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	119
5.2 ขอบเขตของการวิจัย	119
5.3 การอภิปรายผล	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก (แบบสอบถาม และแบบประเมิน)	
แบบสอบถามความต้องการด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ของชุมชนตรอกข้าวเม่า	125

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แบบสอบถามความต้องการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี เรื่อง รูปแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	126
แบบสอบถามความต้องการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี เรื่อง การให้ความสำคัญต่อการออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์	127
แบบสอบถามความพึงพอใจกลุ่มสี่ของวิถีชีวิตของชุมชนคลองยายหลี เพื่อออกแบบตราสัญลักษณ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์	128
แบบสอบถามความพึงพอใจด้านรูปแบบของตราสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์ ขนมเกสรดอกลำเจียก	129
แบบประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	130
แบบสอบถามความพึงพอใจ เรื่อง ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	131
ภาคผนวก ข (การลงพื้นที่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก)	132
ภาคผนวก ค (ต้นแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ขนมเกสรดอกลำเจียกของชุมชน คลองยายหลี ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ)	134
ภาคผนวก ง (ประวัติผู้วิจัย)	135

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ขนมหเกสรดอกลำเจียกจากของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่	4
2. บรรจุภัณฑ์ภายนอกและภายในขนมหเกสรดอกลำเจียก	4
3. ลักษณะดอกลำเจียก และขนมหเกสรดอกลำเจียก	12
4. ขนมหเกสรดอกลำเจียกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่	13
5. ขนมหเกสรดอกลำเจียกหลังการจักกสิบขนม	13
6. เครื่องหมายขึ้นทะเบียนและคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้ระดับ 4 ดาว และได้รับรองเครื่องหมาย GMP ของขนมหเกสรดอกลำเจียก	14
7. ลักษณะโครงสร้างของกระดาษ	24
8. ถังบรรจุเบียร์ผลิตด้วยสแตนเลส (stainless steel)	27
9. ขวดยาฉืดที่ผลิตจากแก้ว	29
10. ขวดยาฉืดที่ผลิตจากพลาสติก	29
11. การสร้างต้นแบบจำลองบรรจุภัณฑ์	43
12. ภาพแสดงรายละเอียดองค์ประกอบบนบรรจุภัณฑ์	43
13. การผสมกันของคลื่นแสง แม่สี 3 สี	48
14. ความเข้มของสีที่มีสภาพสีแท้สดใสมากขึ้น	49
15. ภาพแสดงการเรียกชื่อสีต่างๆ	52
16. ภาพประกอบประเภทภาพถ่าย	56
17. ภาพประกอบประเภทภาพถ่ายเส้น	57
18. ภาพประกอบประเภทภาพวาดน้ำหนักสีต่อเนื่องและภาพระบายสี	57
19. ภาพประกอบประเภทภาพพิมพ์ แสดงคุณภาพของภาพที่ไม่ชัดเจน	58
20. ภาพประกอบประเภทภาพดิจิทัล	58
21. ตราสัญลักษณ์ ของ Vivienne Westwood ซึ่งเป็นชื่อของผู้ก่อตั้งองค์กร	61
22. ตราสัญลักษณ์ของ Quality Cuts Butcher ออกแบบโดย Mcha	61
23. ตราสัญลักษณ์ของบริษัท North American Rockwel	62
24. ตราสัญลักษณ์ Name Symbol Mark	62
25. ตราสัญลักษณ์ ภูมิโตนด	63
26. ตราสัญลักษณ์ของบริษัทผลิตภาพยนตร์ 20 th Century Fox	63
27. บุคลิกภาพของขนมหเกสรดอกลำเจียก : วิธีความเป็นอยู่ของชุมชนคลองยายหลี่ ที่เกี่ยวข้องกับต้นจาก	89
28. Mood and Tone วิธีชีวิตของชุมชนคลองยายหลี่ 1	90
29. Mood and Tone วิธีชีวิตของชุมชนคลองยายหลี่ 2	91
30. Mood and Tone วิธีชีวิตของชุมชนคลองยายหลี่ 3	92

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
31. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 4	93
32. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 5	94
33. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 6	95
34. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 7	96
35. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 8	97
36. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 9	98
37. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 10	99
38. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 11	100
39. Mood and Tone	วิถีชีวิตของชุมชนคลองายหลี่ 12	101
40.	ลักษณะตราสัญลักษณ์ของขนมเกสรดอกลำเจียก แบบที่ 1	106
41.	ลักษณะตราสัญลักษณ์ของขนมเกสรดอกลำเจียก แบบที่ 2	107
42.	ลักษณะตราสัญลักษณ์ของขนมเกสรดอกลำเจียก แบบที่ 3	108
43.	โครงสร้าง และกราฟิคนบนบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	111
44.	ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก 1	112
45.	ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก 2	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ส่วนประกอบของฟิล์มพลาสติกประกบ (Laminated Plastic Film)	26
2. ประเภทของบรรจุภัณฑ์พลาสติกและวัสดุที่นำมาใช้	26
3. ประเภทของบรรจุภัณฑ์ที่จำแนกตามวัสดุ	31
4.1. ข้อมูลพื้นฐานพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
4.2. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
4.3. ความต้องการด้านรูปแบบของตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	82
4.4. ลักษณะของรูปทรงตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	84
4.5. คำร้อยละในด้านความต้องการต่อการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	85
4.6. ลักษณะกราฟิกของบรรจุภัณฑ์เดิมขนมเกสรดอกลำเจียก	86
4.7. อธิบายบุคลิกภาพสี 15 กลุ่ม	88
4.8. ความพึงพอใจต่อกลุ่มสี ของวิถีชีวิตของชุมชนคลองบางกอก จากการคัดกรองของตัวแทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองบางกอก	103
4.9. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์	108
4.10. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์	108
4.11.1. ภาพตราสัญลักษณ์ 3 แบบ	119
4.11.2. ความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	119
4.12. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์	114
4.13. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์	114
4.14. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอาชีพ ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์	115
4.15. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามรายได้ ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์	116
4.16. ความพึงพอใจด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	116

แผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. การใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ.2556 บริเวณชุมชนคลองยายหลี่เป็นที่ดินเขตสีเขียว	2
2. ระดับการไลสีของ Kobayashi	53
3. แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มค่ากับแผนภาพสีของ Kobayashi	54
4. แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของกลุ่มสีของ Kobayashi	54
5. แสดงถึงการจัดของสีโดยใช้ทฤษฎีของ Kobayashi	55
6. แผนที่จังหวัดสมุทรปราการ	66
7. แผนที่จังหวัดสมุทรปราการ	67
8. Color Image Scale บุคลิกภาพสี 15 กลุ่ม	87
9. วิเคราะห์กลุ่มสีวิถีชีวิตของชุมชนคลองยายหลี่	102

กราฟ

กราฟที่	หน้า
4.1. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
4.2. สถานภาพทั่วไป จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
4.3. ความต้องการด้านรูปแบบของตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	83
4.4. ลักษณะของรูปทรงตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก	84
4.5. ความต้องการต่อการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	85
4.6. ความพึงพอใจต่อกลุ่มสี ของวิถีชีวิตของชุมชนคลองยายหลี่ จากการคัดกรองของตัวแทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่	104
4.7. ความพึงพอใจด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ตรา “แม่จรูญ” ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรคลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	111
4.8. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	114
4.9. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	114
4.10. ความพึงพอใจด้านการตลาดและความสวยงาม บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	118
4.11. ความพึงพอใจด้านการรับรู้ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมเกสรดอกลำเจียก ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คลองยายหลี่ ตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	118